5081

SZEGEDI Egyetem

XV. évfolyam 2. szám
1977. február 24.

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

Lennél-e nevelőtanár?
(2. oldal)

Irodalmi összeállítás
(4. oldal)

Legyünk az igények formálói!
(5. oldal)

Országos ifjúsági parlament

Négyszáz küldött részvételével kezdődött meg január 28-án Budapesten a Műszaki Egyetemen a felsőoktatási intézményekben tanuló és dolgozó fiatalok kétnapos országos parlamentje. A tanácskozáson részt vett *dr. Polinszky Károly* oktatási miniszter és *dr. Kornidesz Mihály*, az MSZMP KB osztályvezetője is.

Helyzetelemzés

Először *dr. Garamvölgyi Károly* oktatási miniszterhelyettes számolt be az 1972-es oktatási párthatározat végrehajtásában született eredményekről, az ifjúságpolitikai célok megvalósításáról és az 1974-es országos parlament óta tett intézkedésekről. Kiemelte az ifjúsági parlamentek jelentőségét, amelyek segítségével a hallgatóság 80—85 százalékát sikerült bevonni a munkába. Az 1976-os felsőoktatási parlamenteknek egy új vonása volt: először került sor a külföldön tanuló magyar ösztöndíjasok ifjúsági fórumaira. Kedvezőtlen tapasztalatok, negatív jelenségek is adódtak: néhol szervezési gondatlanság miatt alacsonyabb volt a hallgatók részvételi aránya, másutt nem válaszoltak az intézményi vezetés hatáskörébe tartozó kérdésekre.

Dr. Garamvölgyi Károly elmondotta, hogy az 1972-es oktatáspolitikai határozat, és az elmúlt két évben hozott intézkedések következtében felsőoktatási intézményrendszerünk alapjában véve kialakult. A távlati szakemberszükséglet kielégítését pedig a beiskolázási keretek körültekintő meghatározása és a pályakezdő fiatalok rendelet útján történő elhelyezkedése szolgálja.

Az oktatás tartalmi korszerűsítését új tantervek és programok kívánják elősegíteni. Valamennyi felsőoktatási intézményben a fő feladat a gyakorlatok hatékonyságának növelése, az elméleti oktatással való fokozottabb összhang megteremtése. Szükség van a marxizmus—leninizmus tanszékek és a többi tanszék oktatóinak rendszeres ideológiai együttműködésére.

1978-ig kidolgozzák a filozófiai, politikai gazdaságtan és a tudományos szocializmus törzsanyagát, és egy új tárgy, „A magyar munkásmozgalom története" oktatására is sor kerül.

Dr. Garamvölgyi Károly beszámolója foglalkozott a hallgatók élet- és munkakörülményeivel, ösztöndíjpolitikánkkal. Noha 1969 óta több módosításra került sor (kategóriahatárok változtatása, a szociális támogatás összegének emelése), ösztöndíjrendszerünk néhány vonatkozásban már korszerűtlen. Ezen változtatni kívánnak, és e tanévben felülvizsgálják az ösztöndíjrendeletet. Az ötödik ötéves tervben a kollégiumi férőhelyek számát négy-öt százalékkal emelik. Hasonlóképpen sort kerítenek a fiatal egyetemi oktatók és dolgozók helyzetének javítására. Törődnek szakmai előrehaladásukkal, nyelvtanulásukat segítik, lakásépítési és vásárlási kölcsönöket biztosítanak számukra. A bérgazdálkodási feladatok között kiemelt helyen szerepel a fiatal oktatók munkabérének emelése.

Dr. Garamvölgyi Károly szót ejtett még a közművelődési törvény megvalósításának lépéseiről, a világnézeti és kollégiumi nevelésről. Befejezésül figyelmeztette a hallgatóságot fő feladatára: az élethivatásra készülésre, a rendszeres elmélyült tanulásra.

A KISZ véleménye

Ezt követően *dr. Nagy Sándor*, a KISZ KB titkára ismertette a Központi Bizottság állásfoglalását az ifjúsági parlamentekkel kapcsolatban. Az oktató-nevelő munka kérdései között megemlítette, hogy az oktatáskorszerűsítési tevékenység során megkezdődött tantervi módosítások üteme lassú. A kezdeti lépések után megtorpanás következett be az integrált szervezeti egységek létrehozásában is. A már elkészült komplex nevelési tervek a KISZ-t, mint nevelési tényezőt kevésbé vették figyelembe. A honvédelmi oktatás színvonala nem megfelelő. S nem kellő ütemű az oktatók és hallgatók tényleges munkakapcsolatának kialakulása sem. Jelentős a hallgatók felesleges terhelése, nem megnyugtató a gyakorlati oktatás helyzete. Továbbra is súlyos gondot okoz a hallgatók jegyzetekkel való ellátottsága, a végzett hallgatók hiányos nyelvtudása.

Ezek után *dr. Nagy Sándor* az egyetemi demokratizmus továbbfejlesztésével kapcsolatos kérdésekre, a szociális problémákra és a fiatal oktatók helyzetének vizsgálatára tért át. Utalt a miniszterhelyettes beszámolójában már felsorolt kérdésekre, és részletesebben elemezte őket. Így beszélt többek között a menzai ellátás javításának szükségességéről, a gyermekes házaspárok kollégiumi elhelyezésének lehetőségeiről, a tudományos ösztöndíjak összegének feleméléséről.

A szabályzatról

A bevezető előadásokat plenáris vita követte. Ezen az oktatás korszerűsítéséhez és a *Szervezeti és Működési Szabályzat* kérdéseihez szólt hozzá egy szegedi küldött, *Zákány József* IV. éves orvostanhallgató, az Általános Orvostudományi kar KISZ-titkára, a KISZ KB tagja. Az oktatási problémákról szólva elmondotta, hogy lelassult a tantervi reformok kidolgozásának üteme. Ennek következtében a hallgatók túlterheltsége nem csökkent, s nem történt előrelépés a tananyag racionalizálásában sem. A számonkérési rendszer továbbra is korszerűtlen. Az elméletben kidolgozott reformtörekvések gyakorlatba történő átültetése nehezen halad. Ennek oka egyrészt az, hogy az oktató munka megbecsülése nem fejlődött, másrészt pedig az oktató és tudományos munka összekapcsolása sem sikerült. A komplex nevelési terv kidolgozása nehezen halad az orvosegyetemeken. A szakmai és az ideológiai nevelés nincs összhangban. Nem valósult meg a marxizmus—leninizmus tanszékek és a többi

(Folytatás a 2. oldalon.)

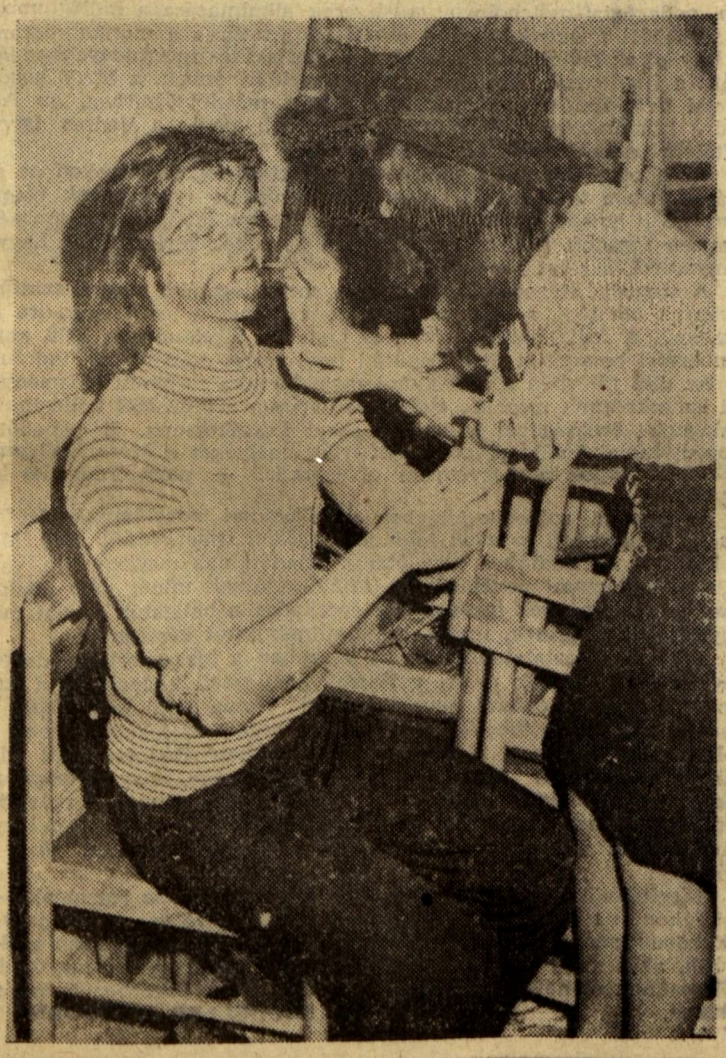

FARSANG IDEJÉN — Sárdi István fotója

Díszdoktoravatás

Díszdoktoravató ünnepi közgyűlést tartott február 5-én délben az aulában a *József Attila Tudományegyetem.* Az ünnepélyes eseményeken megjelenteket *dr. Antalffy György* rektor köszöntötte. Bejelentette, hogy a Természettudományi Kar Tanácsának javaslatára az Egyetemi Tanács 1976. június 25-i határozatában úgy foglalt állást, hogy *dr. Alexits György* akadémikust a hazánkban és nemzetközileg egyaránt jól ismert tudóst, kiemelkedő tudományos eredményei, valamint a József Attila Tudományegyetem Bolyai Intézetével, annak több professzorával és oktatójával kialakult igen szoros eredményes munkakapcsolata elismeréséül az egyetem díszdoktorává avatja. Alexits akadémikus kiemelkedő szakmai, matematikai tudása, éles problémalátása, ötletgazdagsága, a matematika iránti nagyfokú szeretete, lelkesedése, párosulva rendkívül szuggesztív egyéniségével, közvetlenségével és önzetlenségével szinte, minden az ő sokrétű témájával foglalkozó szegedi matematikust magával ragadott; és mély, igen eredményes szakmai, emberi kapcsolatok alakultak ki közte és matematikusaink között. Több világhírű, Szegeden született matematikai tétel, eredmény gyökere Alexits akadémikushoz nyúlik vissza, a problémát ő vetette fel, s gyakran a megoldáshoz vezető út megtalálásában is az ő gondolatai, tanácsai segítettek.

A rektor bevezető szavai után *dr. Tandori Károly* a Természettudományi Kar dékánja ismertette a világhírű tudós életpályáját, tudományos munkásságát:

Alexits György a mai magyar matematikus közélet egyik vezető egyénisége, 1899-ben Budapesten született. Az első világháború alatt katonai szolgálat közben beiratkozott az Eötvös Loránd Tudományegyetemre. 1919-ben a Magyar Tanácsköztársaság bukása után a Szocialista Diákok Szövetségében kifejtett tevékenysége miatt kizárták az egyetemről, emigrálni volt kénytelen. Grazba ment és beiratkozott az ottani egyetemre. Érdeklődése mindinkább a matematika felé fordult. 1924-ben a grazi egyetemen doktorrá avatták. Doktori disszertációja a Laplace-féle differenciál-

(Folytatás a 3. oldalon.)

Dr. Antalffy György rektor honoris causa doktorrá fogadja dr. Alexits György akadémikust

Színház a főiskolán

Február 21-én kezdődött az a színházi élettel kapcsolatos egyhetes rendezvénysorozat, amelyet a Szegedi Nemzeti Színház KISZ-szervezete, valamint a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-bizottsága és közművelődési bizottsága közösen szervezett.

A programban először *jelmez- és díszletkiállítás* szerepelt a főiskola Tamási Áron klubjában, ahol *Giricz Mátyás*, a Nemzeti Színház igazgatója tartott megnyitó beszédet. 22-én *Ki Mit Tud a színházról* címmel játékos vetélkedőn vettek részt a hallgatók. Másnap került sor *Kovács Jánosnak*, a Szegedi Nemzeti Színház színművészének előadóestjére. 24-én az érdeklődők *a két színházépülettel ismerkedhetnek*, majd pedig este megtekinthetik *Az ember tragédiája* előadását a Kisszínházban. A következő napon a hallgatók *elbeszélgethetnek a darab rendezőjével.*

26-án kerül sor az operatársulat estjére, a Tamási Áron klubban. A hétnapos eseménysorozatot — ugyancsak a klubban — *ankét* zárja, amelyen a főiskolások találkozhatnak a szegedi színház rendezőivel, színészeivel. A két intézmény közös programja minden bizonnyal még közelebb hozza majd főiskolásainkat a színházi élethez.

VESE, VESE, VESE kő!

Ezzel az egyszerű — szögediesen mondott — tömondattal lehet kifejezni azt az igényt, ami az elmúlt év folyamán a játékos VEtélkedő SEregszemle iránt megmutatkozott... Hát, lössz!!! Mégpedig április vége felé egy kellemes hétvégi délutánon. Annak, aki nem tudja: VESE=rádiós vetélkedő, ahol a három kar játszani kívánó hallgatói (és oktatói) lehetetlenebbnél lehetetlenebb feladatokat oldanak meg játszi könnyedséggel.

Abból a meggondolásból, hogy egyetemistáink egy kicsit jobban megismerjék tágabb környezetüket, a Várost, a VESE-hez kapcsolandó ún. MELLÉKVESÉT (nem glandula suprarenalis), ha úgy tetszik ELŐVESÉT (nem pronephros) szervezünk. Magyarul: három szegedi kerületet Tápét, Dorozsmát, Szőreget kell a karoknak kultúrtörténeti, szociográfiai, folklór szempontból feldolgozniuk. Ehhez a munkához karonként egy kb. 8—10 főből álló szervező stáb nyújt majd segítséget. Hogy melyik karnak melyik kerület jut, február 24-én az Auditórium Maximumban rendezendő sorsoláson dől el. Itt derül ki az is, hogy kikből áll majd a szervező, irányító csoport, ők adják azokat a szempontokat, melyek alapján a munka megindulhat. Egy hónap (30 nap) áll majd rendelkezésre arra, hogy egy fényképekkel illusztrált „pályamunka" létrejöjjön, amit városunk helytörténeti szakemberei bírálnak el és pontoznak. Ezekkel a pontszámokkal indul majd maga a VESE! És, hogy a sorsolás ne legyen unalmas, az Egyetemi Színpad JAKAB szekciója bemutatja öt etűdből álló műsorát.

Akit pedig mindez hidegen hagy, azt a VESE Szervező Bizottsága VESEBAJOSNAK (nephritis) minősíti!

JÓ SZÓRAKOZÁST KÍVÁN A

SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

Országos ifjúsági parlament

(Folytatás az 1. oldalról.)

tanszék oktatóinak rendszeres ideológiai együttműködése.

Az oktatás korszerűsítésének problémáival szorosan összefügg az 1970-es Szervezeti és Működési Szabályzat reformjának időszerűsége. A SZOTE KISZ-bizottsága úgy foglalt állást, hogy az eddigi tapasztalatok alapján támogatja a központi állami vezetés és a tanszékek viszonyának megvizsgálását. Az egyetemi demokrácia fejlődésének töretlensége, a tanszéki képviselet továbbfejlesztése szükségessé teszik a központi állami vezetés, elsősorban a dékáni vezetés megerősítését, természetesen a tanszéki önállóság meghagyásával. Ez lehetővé tenné a végrehajtás ellenőrzésének hatékonyabbá tételét és az adminisztráció csökkentését is.

Szakmai előrelépés, szociális gondok

A plenáris ülést követően nyolc szekcióban tartott foglalkozásokkal folytatta munkáját a parlament. *A felsőoktatási intézmények oktatói-dolgozói szekciójának ülésén* —, amelynek levezető elnöke *László Tivadarné*, az Oktatási Minisztérium osztályvezetője volt — megjelent *dr. Garamvölgyi Károly* oktatási miniszterhelyettes, az érintett minisztériumok képviselői, valamint *dr. Vastagh Pál*, a KISZ KB intéző bizottságának tagja. A tanácskozáson többek között szó volt a fiatal oktatók munkahelyi beilleszkedésével kapcsolatos problémákról. Javaslatok hangzottak el az oktató-nevelő tevékenység színvonalasabb ellátása érdekében egy reális követelményrendszer bevezetésére, amely segítené képzésüket, szakmai vezetésüket. Ennek keretében a felszólalók szélesebb körű lehetőségek biztosítását szorgalmazták nyelvtanfolyamok, pedagógiai és ideológiai képzések, a külföldi tanulmányutak szervezésével, valamint a belföldi ösztöndíjak jobb kihasználásával és a publikációs lehetőség szélesítésével. Érdekes kérdésként merült fel a tanácskozáson, a fiatal oktatók tanszéki helyzete. Ezzel kapcsolatban ugyancsak több javaslatot vetettek fel a szekcióülés résztvevői: ne legyenek az oktatók „tanszéki mindenesek", emeljék az intézmények segédszemélyzetének létszámát, de ne diplomásokkal töltsék be ezeket az állásokat.

Szóba került az is, hogy a felsőoktatásban dolgozók bére messze elmarad a termelő munkában dolgozó hasonló végzettségűek munkabérétől. Az azonos kulcsszámú egyetemi és akadémiai státuszt betöltők bére is jelentősen eltér. A tudományos ösztöndíjak összege alacsony, ami egyfajta kontraszelekció kialakulásához vezethet. Éppen ezért a résztvevők szükségesnek tartották az ösztöndíjak összegének, valamint a káderutánpótlásnak a felülvizsgálatát.

Végül a jelenlevők határozottabb intézkedések tételét szorgalmazták a felsőoktatásban dolgozó fiatalok közismert lakásgondjának megoldására.

Menza, kollégium

A tudományegyetemek szekciójának ülésén részt vett *dr. Kornidesz Mihály*, az MSZMP KB osztályvezetője, *dr. Polinszky Károly* oktatási miniszter és *dr. Nagy Sándor*, a KISZ KB titkára. A tanácskozást *dr. Vastagh Pál*, a KISZ KB intéző bizottságának tagja, az Egyetemi Főiskolai Tanács elnöke vezette. A szekcióülésen először *dr. Garamvölgyi Károly* oktatási miniszterhelyettes referátumában válaszolt az egyetemi parlamenteken elhangzott kérdésekre és javaslatokra. Ezt követően felszólalásokra került sor. A küldöttek szóltak az egyetemi hallgatóságot érintő fontosabb kérdésekről: többek között a kedvezményes vasúti bérletek számának növeléséről. Javaslatok hangzottak el az oktató-nevelő munkával kapcsolatban a komplex oktatás és államvizsga bölcsészettudományi karokon való megreformálására. A hallgatók szociális helyzetéről szólva az ülés résztvevői szorgalmazták a menzakérdés, a kollégiumi férőhely és az ösztöndíjrendszer jobb megoldását. Szó volt továbbá az egyetemi tömegsport helyzetéről és fejlesztésének lehetőségeiről is.

Alkalmasság és felkészülés

A tanárképző főiskolai szekció munkájában együtt vettek részt a tanárképző főiskolák, valamint a tanító- és óvónőképző intézmények küldöttei. A szekcióülésen az OM részéről jelen volt *dr. Sós Károly*, a pedagógusképző osztály vezetője.

A felszólalások három fő téma köré csoportosultak: a főiskolai oktató-nevelő munka, a tanárképzés területén jelentkező tapasztalatok, az intézményi élet demokratizmusa, valamint diákszociális kérdések merültek fel. A huszonkét felszólaló között volt *Dohány András* és *Szilágyi János*, a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola küldöttei is. *Dohány András* felvetette, hogy az egyes szakokon, a jelentkezők kis száma miatt, túlságosan alacsony szintűek a felvételi követelmények, ami ezeken a szakokon komoly problémát jelent. Épp ezért javasolta a pályaalkalmassági rendszer kidolgozásának módosítását. *Szilágyi János* felszólalásában, a diákszociális gondok kapcsán az egyes intézmények között fennálló tárgyi-felszereltségbeli különbségek megszüntetésének fontosságát emelte ki. Elmondta, hogy az e téren jelentkező különbségek még az azonos intézménytípusokon belül is gondot okoznak.

Összeállította:

FEKETE KLÁRA

SZALAY ZOLTÁN

Dr. Szabon József

Életének 62. évében elhunyt dr. Szabon József, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Fül-orr-gégeklinikájának igazgatója.

Személyében a fül-orr-gégészeti szakrendelésből klinikává fejlesztett intézet vezetőjét vesztettük el; közel 17 évig állott a klinika élén. Tevékenységének ezen időszakát hihetetlen munkabírása, szakma-szeretete, s a beteg ember gyógyítása érdekében vállalt, sokszor lehetetlennek tűnő nehézségek leküzdése jellemezte. Az orvosi esküben tett fogadalmát élete utolsó percéig híven követte. Pedig az élet hozzá sem volt túlságosan kegyes; többször látogatta súlyos betegségekkel, de ezeken derűs józanságával többször úrrá tudott lenni.

Tanító mestere — Germán Tibor professzor — iránti tisztelete és szeretete, a tőle tanult szakmai alaposság, emberség, a beteg emberrel való lelkiismeretes törődés határozta meg orvosi munkáját. Megbízható, fáradságot nem ismerő, ragyogó manualitással és szakmai tudással rendelkező orvos volt. Kitűnő diagnoszta hírében állt, aki az egész embert nézte, s mint alaposan felkészült jó általános orvos, messzebb látott szakmájánál. Rendelkezett azzal az alig megtanulható érzékkel, intuicióval, amely nélkül igazán jó orvos senki sem lehet. Számos közleménye jelent meg, amelyekben, a gyakorlati élet tapasztalatait összegezte. Legékesebben bizonyítja ezt az Ápolástan című tankönyv általa írt fejezete. Műtéti felkészültségét és sokoldalúságát jelzi az a 3750 nagy műtétje, melynél az asszisztálás is külön élményt jelentett. Tanítványai közül nyolcan töltenek be főorvosi állást, felvértezve a klinikán szerzett elméleti és szakmai ismeretekkel.

Mint magánember is sokoldalú volt. Rajongott az irodalomért, melyhez gazdag könyvtára bőven nyújtott élményanyagot. Irodalomszeretete fejlett művészi ízléssel párosult. Szerette a természetet, melyet szülőfalujában, Vadnán — a Sajó völgyében — kedvelt meg igazán. Bár életútja Debrecen — Miskolc — Szentes — Budapesten át vezetett Szegedre, szakmai tevékenységének csúcsát itt érte el, ezért is ragaszkodott oly őszintén e különleges természeti adottságokkal megáldott Tisza-parti városhoz.

Közéleti szereplését államunk is elismerte; „Érdemes orvos" és „Az oktatásügy kiváló dolgozója" kitüntetésben részesítette. Távozása fájdalmas veszteség. Emlékét tanítványai, munkatársai és betegei kegyelettel megőrzik.

Lennél-e nevelőtanár?

A közelmúltban megjelent új pályázati lehetőségeket átolvasva egyre több ötödéves tanárszakos hallgató teszi fel ezt a kérdést: *Te elmennél nevelőtanárnak?*

Majd választ sem várva sorolják aggályaikat. Ilyen formán: a nevelőtanári állásnak nincs presztízse, évtizedek óta nem tartja a közvélemény „rendes" tanári állásnak, nevelőtanárnak csak az megy el, aki nem kap másik állást vagy akit esetleg büntetésből (!?) oda raknak, a nevelőtanár nem taníthat, s egyáltalán kinek van kedve nap, mint nap csak arra figyelni, rend, fegyelem van-e a hálóban, a tanulóban, s most éppen mire csengetnek...

Első hallásra sok igazságot érezhetünk e megjegyzések mögött, de mégis félmerül a kérdés bennünk, hogy a fenti kérdezők tudják-e valójában, *mit jelent középiskolai nevelőtanárnak lenni?*

E kérdéskörre ad választ, azaz a feladatkör minél teljesebb megismertetésére hivatott — más lehetőségek mellett — a József Attila Tudományegyetem Pszichológia Tanszéke által hirdetett, s *már több éve működő speciális kollégium: A kollégiumi nevelés alapkérdései* címmel. A téma iránt érdeklődő hallgatók elméleti és gyakorlati foglalkozásokon vesznek részt (heti 1+1 óra), utóbbiakhoz a JATE Móra Ferenc kiváló címmel kitüntetett Kollégium szakkollégiumi lehetőségei is hatékony segítséget adnak.

A jelenlegi félévben is működő kiscsoportban főleg negyedéves bölcsészhallgatók dolgoznak. Az előző félévek során, s e tanévben is a kollégiumi nevelőmunka speciális jellegéből kiindulóan határoztuk meg munkatervünket. Az *elméleti előadások* (a serdülő és az ifjúkor pszichológiai, fiziológiai problémái, a tanár szerepe a nevelő munkában, pedagógiai-pszichológiai módszerek alkalmazása a kollégiumban stb.) mellett *félévenként több látogatást* iktattunk a munkaprogramba. Így pl. az elmúlt évben az alábbi bentlakásos intézményekben jártunk: a Rigó utcai általános iskolás nevelőotthonban, a MÁV középiskolai nevelőintézetében, az Ifjú Gárda nevelőintézetben, az Ady Endre középiskolai kollégiumban, legutóbb pedig a Vedres István építőipari szakközépiskolás kollégiumban.

Az adott bentlakásos intézetekben tartott foglalkozásokon az általános képen túl *a nevelőtanári munkakört is igyekeztünk megismertetni a hallgatókkal.* A szegedi bentlakásos intézmények többsége szívesen fogadott bennünket. Lelkesen beszéltek intézetükről, hagyományaikról, s saját munkájukról is.

A szegedi helyzetképünket e félév során legalább megyei szintűvé kívánjuk bővíteni, s ezért pl. Hódmezővásárhelyre és Csongrádra látogatunk. A foglalkozások során az Oktatási Minisztérium 1976. szeptemberétől bevezetett új kollégiumi rendtartása alapelveiből indulunk ki. Az első félévben a kollégiumi nevelőmunka történeti előzményeivel ismerkedtünk meg. Az évforduló kapcsán a NÉKOSZ kollégiumok pedagógiai örökségével különösen sokat foglalkoztunk. E témából a csoport tagjai önálló dolgozatokat írtak, melyeket a *Móra Kollégium NÉKOSZ Napok* rendezvényein olvastak fel — nagy érdeklődés közepette.

A mostani, második félévben *a kollégiumi nevelőmunka legfontosabb területeivel és azok főbb jellemzőivel ismerkedünk meg.* Most is központi kérdésünk a nevelőtanár feladatainak megismerése, valamint a kollégiumi nevelőmunka sajátosságainak minél jobb áttekintése. Valós élmények megszerzése érdekében a hallgatók egyéni megfigyeléseket végeznek, illetve esettanulmányokat készítenek.

Eddigi tapasztalataink szerint az ebben a kiscsoportban dolgozó negyedéves hallgatók jövőre valószínű nem gondolkodnak majd azon, elmenjenek-e kollégiumi nevelőtanárnak. Hozzá kell tenni, hogy ők viszont már azt is tudják, milyen kötelességeik és jogaik lesznek, ha kollégiumba kerülnek. A fentebb már említett Rendtartásból idézzük: A nevelőtanár „Hivatalból eredő kötelessége, hogy fejlessze pedagógiai-pszichológiai, világnézeti, szaktárgyi és általános műveltségét." (4. § 4. bek.) valamint: „Lehetőség szerint munkaidején felül néhány órában tanítsa szaktárgyát a kapcsolatos iskolában." (4. § 10. bek.)

Megítélésünk szerint, amit már tapasztalatok is igazolnak — *a kollégiumi nevelőtanári munkának is van tekintélye, sajátos jellegéből következően sok, szép eredménye is.* Ez persze elsősorban azokon múlik, akik majd nem kényszerből, hanem pedagógiai meggyőződésből mennek el nevelőtanárnak. Ők ebben a munkakörben is tanárok lesznek.

DR. MICHELLER MAGDOLNA

Házi konferenciák

A *József* Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1976. decemberében rendezték meg a diákköri konferenciát. Annak ellenére, hogy csak rövid idő állt a hallgatók rendelkezésére (a kari konferencia időpontját az eddigi évekhez képest két hónappal előrehozták), színvonalas dolgozatok születtek. A történelem, világirodalom, magyar irodalom és nyelvészet szekcióban összesen 33 dolgozat indult. Egyedül az sajnálatos, hogy a vizsgaidőszak kezdete előtti „nehéz napokban" kevés érdeklődőt volt képes mozgósítani a konferencia.

Kiemelt első díjat kaptak: Madaras László, Szőnyi György Endre, Kossa Mária Valéria.

Első díjat kaptak: Szigeti Csaba, Balajthy Katalin, Csapody Miklós, Schwarcz Klára, Petrovics István, Füzi László, Sőrés Anna, B. Hernádi Zsófia, Dér Terézia, Mányik Júlia.

Második díjat kaptak: Fülöp Éva, Bartók István, Pomázi Gyöngyi, Erdei Klára, Tanács István, Téglásy Imre, Lipák Tibor, Székely Gábor, Maleczky Márta, Filinger Margit, Nékám Krisztina, Loppert Csaba, Barátné Szekeres Zsófia.

Harmadik díjat kaptak: Tóth Sándor, Lehel Ágnes, Simon János, Papp Anna, Horányi Zsuzsa.

Ezen kívül két dolgozatot — Fábricz Károlyét és Király Erzsébetét — dr. Pete István docens távolléte miatt még nem tudtak értékelni. A Diákköri Tanács a dolgozatok érdemi elismerése mellett a legjobban dolgozó diákköröknek pénzjutalmat ajánlott fel.

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen február 3—4—5-én rendezték meg a Tudományos Diákkörök helyi konferenciáját. Az áprilisi országos konferenciára a következő hallgatók jutottak tovább:

Az orvostanhallgatók közül: 1. Komoly Sámuel—Bozóki Béla, 2. Dux László, 3—4. Csató Miklós, 3—4. Dux Ernő—Dux László, 5. Hudák János, 6. Garamszegi Mária, 7. Tóth Tibor, 8. Pataricza János, 9. Remák Géza—Holzinger Gábor, 10. Varga János, 11—12. Szabó Gyula, 11—12. Faragó Mária—Forster Tamás, 13. Szekeres Zsuzsanna, 14—15. Somfai Attila, 14—15. Vécsei László, 16—17. Holzinger Gábor, 16—17. Varga Tamás—Hegedűs Gyula, 18. Béres Imre, 19. Czakó Anikó—Huri Anikó, 20. Ritter László.

A gyógyszerészhallgatók közül: 1. Hollos Anikó, 2. Kokovai Katalin, 3. Nagy Gizella, 4. Guba Éva—Raduly Klára, 5. Kapás Margit.

A marxizmus—leninizmus szekció továbbjutói: 1. Valkusz Zsuzsanna, 2. Szarvas Gábor, 3. Kovács Ferenc, 4. Őry Ilona, 5—6. Papp Rózsa, Facskó Andrea—Édes István, 7—8. Gábor Katalin, Holzinger Gábor, 9. Várszegi Mária, 10. Hugyecz Edit, 11. Dibó György. Nevezettek mellett az 1975/76. tanév helyi konferenciáján három pályamunka kapott jogot az 1977-es országos konferencián való részvételre: 1. Lózsa Ágnes—Zimányi Márta, 2. Németh János, 3. Ledniczki István.

Pedagógiai kör

Pedagógiai kör alakult a Herman Ottó Kollégiumban. Mit lehetne még érdekesebbet, hasznosat gyűjteni a módszertani oktatás során elhangzottakhoz? Programtervezetük összeállításakor ez a szempont vezette őket. Baráti hangulatú beszélgetésnek is beillett volna az ötödévesek élménybeszámolója tanítási gyakorlatukról. Summázása lehetne, amit egyikük mondott: „A tanításért érdemes öt évig tanulni". Egy másik alkalommal érdeklődés kísérte Kovács László biológia—kémia szakos tanár előadását, amelyben a pályakezdő pedagógus problémáiról beszélt.

Tervezik, hogy ellátogatnak a tanulókísérleti eszközök kutatóintézetébe Békéscsabára, mert természettudományos tárgyakat szeretnének oktatni és ezek nagyrészt a kísérleti szemléltetésen alapulnak. (Az alsóbbéveseknek ajánlják, hogy minél többen vegyenek részt munkájukban). Akad olyan alapszervezet is, amely munkatervébe vette, hogy zsombói általános iskolában kiegészítik a biológia szertár felszerelését. Az egyetemi tanszékről kiselejtezett preperátumok kisebb javítások után jól használhatók szemléltetésre. „Kis" futkosással nyersanyagot szereztek egy vágóhídról, ebből új mikroszkópmetszeteket készítettek egyetemi oktatóik segítségével. Már minden elkészült: a vegyszerek, a metszetek, a kitömött állatok — csak ki kell vinniük Zsombóra.

Reméljük, itt nem akad meg a lelkes kezdeményezés — és többször adhatunk hírt a TTK-s hallgatók pedagógiai körének tevékenységéről.

J. E.

Díszdoktoravatás

(Folytatás az 1. oldalról.)

egyenletekkel kapcsolatos kérdéseket tárgyalt. A doktorátus megszerzése után, az 1919-es események következtében Magyarországon tanári oklevelet nem szerezhetett. 1926-ban Romániába ment, a bukaresti egyetemen matematikai előadásokat tartott az akkor újnak számító Lebesgue-féle integrálelméletről is. 1928-ban engedélyt kapott arra, hogy beiratkozzék az Eötvös Lóránd Tudományegyetemre. 1929-ben megszerezte matematika—fizika szakos középiskolai tanári oklevelét és 1930-tól különböző budapesti polgári iskolákban, majd gimnáziumban tanított. Ezekben az években is folytatta matematikai kutatómunkáját, elsősorban a görbeelmélet területén, eredményei már akkor nemzetközi visszhangot keltettek. A Grazban megszerzett doktorátusát a Kolozsvári egyetemen honosították, majd ezt követően 1943-ban a Műegyetemen magántanárrá habilitálták. 1944-ben az ellenállási mozgalomban való részvétele miatt koncentrációs táborba vitték, majd onnan visszatérve egy budapesti gimnázium igazgatójává nevezték ki.

Ezután Alexits György számára nehéz, eredményekben gazdag és a haladásért folytatott harcokkal teljes évek következtek. 1947-től 1948-ig közoktatásügyi államtitkár, 1948-tól 1949-ig a Tudományos Tanács főtitkára, majd 1949-től 1950-ig a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára volt. Ezekben a felelősségteljes állásokban Alexits György tevékenységével nagymértékben hozzájárult jelenlegi tudományos életünk kialakulásához.

Közben 1948-ban nyilvános rendes tanárrá nevezték ki a Budapesti Műszaki Egyetem III. számú matematikai tanszékére, a vegyészmérnöki karra. E tanszék vezetője volt 1967-ig. 1948-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává, 1949-ben rendes taggá választotta. 1951-ben a Kossuth-díj II., majd 1970-ben az Állami díj I. fokozatával tüntették ki. Ezeken kívül számos hazai és külföldi kitüntetés tulajdonosa. 1967-től az MTA Matematikai Kutató Intézet valósfüggvénytani osztályának vezetőjeként tevékenykedett 1969-ben bekövetkezet nyugdíjba vonulásáig. Jelenleg az MTA Matematikai Kutató Intézet tudományos tanácsadója és az Acta Mathematica Academiae Scienatriarum Hungaricae folyóirat főszerkesztője.

A negyvenes évektől kezdve kutató tevékenysége mindinkább az approximáció-elmélet, az általános ortogonális sorok, a Fourier- és az ortogonális polinomsorok területére irányult. Az utóbbi évtizedekben jelentős eredményeket ért el az általa bevezetett multiplikatív függvényrendszerekkel kapcsolatban. Jelentős nemzetközi visszhangot váltott ki, több nyelvre lefordított, az ortogonális sorok konvergencia kérdéséről írt monográfiája. Alexits György akadémikus ma egyike a nemzetközileg legismertebb matematikusoknak, aki elsősorban a konstruktív függvénytan terén világviszonylatban is a vezető egyéniségek közé tartozik. Tudományos eredményei mellett különösen kiemelkedő a fiatalabb matematikus kutatógárda nevelése terén kifejtett tevékenysége. Nagymértékben neki köszönhető az, hogy a konstruktív függvénytani vizsgálatoknak Magyarországon és Szegeden is jelenleg igen széles bázisa van.

Mindezen tudományos eredményei alapján, azok jutalmául *dr. Alexits György akadémikust a József Attila Tudományegyetem rektora és Tanácsa a természettudományok honoris causa doktorává fogadta.* Az avatás és a díszdoktori oklevél átadása után az egyetem két hallgatója virágcsokrokkal köszöntötte a József Attila Tudományegyetem új díszdoktorát. Ezt követően dr. Alexits György köszönetet mondott az Egyetemi Tanácsnak azért, hogy megtisztelte az egyetem által adományozható legmagasabb elismeréssel, majd rövid bemutató előadást tartott.

A díszdoktoravatás után *az Egyetem Tanácsa* a Bölcsészettudományi Karon és a Természettudományi Karon sikeres doktori szigorlatot tett *44 jelöltet avatott doktorrá.*

A doktorrá avatottak egy csoportja (Fotó: Ács S. Sándor)

Kitüntetés

A munkásőrség fennállásának 20. évfordulója alkalmából az országos parancsnokság az „Húszéves Szolgálatért Érdemérmet" adományozott a szegedi *Gera Sándor* munkásőrzászlóalj negyven tagjának. A kitüntetettek között volt *dr. Tury Géza* adjunktus is.

Rektorok konferenciája

Dr. Petri Gábor egyetemi tanár, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora február elején Bratislavában járt, ahol részt vett a Cseh és Szlovák Iskolaügyi Minisztérium csehszlovák és magyar egyetemek rektorainak részvételével rendezett első közös konferenciáján.

Felkészülés

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-bizottsága az alapszervezeti titkárok, valamint az intézményi és kollégiumi vezetők részvételével február elején tartotta meg szokásos felkészítő tanfolyamát.

A tanácskozáson a KISZ féléves ütemtervét, valamint az intézményi munkatervből adódó feladatokat vitatták meg. *Dr. Moholi Károly* főigazgató tájékoztatót tartott az ifjúsági parlament intézkedési tervéről, majd *dr. Nagy Antal* főigazgató-helyettes ismertette az 1977-es munkatervet. *Borbala István,* a Városi Úttörőszövetség elnöke az úttörőmunka aktuális feladatairól konzultált a főiskolásokkal.

Mozgalmasnak ígérkezik az idei év. Pedagógiából, pszichológiából és közművelődésből országos TDK-konferenciát tartanak a főiskolán. Örvendetes, hogy több, a diákparlamenten felvetett probléma megoldódik az idén. Például KISZ-védnökséggel új tornatermet építenek. S az eddigi két mozgalmi délután helyett a jövőben valamennyi főiskolásnak heti három „szabad" délutánja lesz. Nyáron pedig felújítják a főiskola Hámán Kató úti kollégiumát.

Pártnap

Pártnapot tartottak február 17-én az Orvostudományi Egyetemen. *Dr. Koncz János,* az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára gazdaságpolitikánk időszerű kérdéseiről tartott előadást.

Klubprogram

A SZOTE-klub programjából:
Február 23. 19 óra: A Country együttes estje
Február 24. 19 óra: Filmklub
Február 25.: Klubnap
Február 28. 19 óra: A Huszonötödik Színház vendégjátéka. „Holdfényt vetettem" címmel a Kormorán együttes műsora. Közreműködnek: Papadimitriu Grigorisz, Koltay Gergely, Kiss Gábor, Karajannopulosz Poliviosz, Szunyogh Xavér.

Vendég

R. E. Parsons, Nagy-Britannia budapesti nagykövete február 9-én felkereste tudományegyetemünket, ahol *dr. Leindler László* akadémikus, tudományos rektorhelyettes fogadta és tájékoztatta az egyetemen folyó oktató-nevelő és tudományos munkáról, különös tekintettel az egyetem angliai kapcsolataira. Ezt követően a vendégek felkeresték az Angol Nyelvi és Irodalmi Tanszéket, ahol *dr. Matzkó László* adjunktus vezetésével, a tanszék munkatársaival folytattak szakmai megbeszélést.

Bálok

A Szegedi Orvostudományi Egyetem hagyományos farsangi bálját február 19-én rendezték meg a Tisza Szálló összes termeiben.

*

A József Attila Tudományegyetem hagyományos farsangi bálját március 4-én este 9 órai kezdettel rendezik a Tisza Szállóban. (A bálra meghívók és jegyek válthatók a JATE KISZ-bizottságán.)

*

A SZOTE Gyógyszerésztudományi Karának végző hallgatói március 5-én a Tisza Szállóban tartották hagyományos *gyógyszerészbál*jukat.

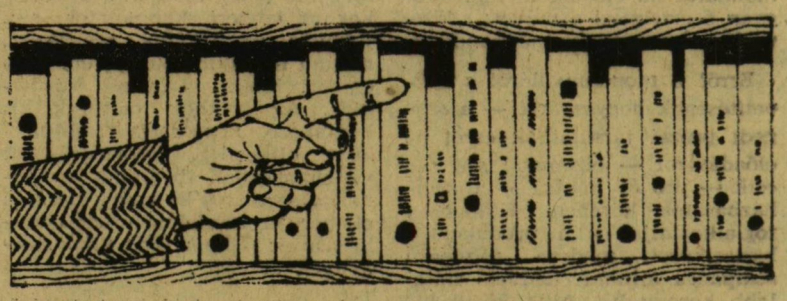

Az igazi időgép?

Amikor H. G. Wells megalkotta az időjáró figuráját (s vele az időgépet), nem sejthette, hogy a valóságos időutazó megjelenése napjainkban már nem irrealitás. Természetesen nem valamiféle mechanikai-technikai eszköz szükséges az időutazáshoz, ez a fantasztikum világába tartozik: a jövendőt az egyre jobban fejlődő tudomány, a futorológia vagy prognosztika segítségével nemcsak elérhetjük, hanem megismerhetjük, sőt át is alakíthatjuk.

Az emberiség fejlődésének egyik fokmérője a saját jövője iránti érdeklődés. A jövő vizsgálatának tudományossága tekintetében igazán azonban csak a 20. század, sőt főként az 1940—45 utáni évek hoztak minőségi változást.

Ez a megállapítás viszont csak a szűken vett (szaktudományjellegű) jövőkutatásra igaz, hiszen tágabban értelmezve a jövő tudományos kutatásának igénye a marxizmus megszületésével vált realizálhatóvá. *A Studium Könyvek 76. kötete (A kívánt jövőtől a lehetséges jövőig* — Tanulmányok a jövőkutatás témaköréből — Szerk.: *Gábor Éva)* éppen ezt a kettősséget igyekszik körüljárni, és a maga szerény eszközeivel arra is módot keres, hogy csökkentse az ellentétet a marxizmus futurológiai lehetőségei és a polgári jövőkutatás ilyen vagy olyan eredményei között. A kötet kizárólag magyar szerzőktől közöl tanulmányokat a jövőkutatás témaköréből négy nagyobb gondolat köré csoportosítva: foglalkozik a jövőkutatás néhány általános elméleti problémájával, a marxista jövőkutatás időszerű kérdéseivel, a polgári jövőképek és jövőmodellek marxista kritikájával és végül a kutatás módszertanának bizonyos kérdéseivel.

A kötet legfőbb értéke talán éppen ebben van, hogy szinte monográfikusan vizsgálja a jövőkutatás fő kérdéseit, s a nagyközönségnek is jó áttekintést nyújt olyan híres vagy hírhedt jövőelméletekről, mint a Flechtheim-féle koncepció, a „2000. év", „A növekedés korlátai", a Római Klub második jelentése a világhelyzetről vagy Toffler könyve, a Jövősokk. Az említett elméleti jellegű rész legjobb tanulmánya talán a jövőkutatás racionalitásával foglalkozó cikk, melyet Schmidt Ádám írt. A szerző az egyetemes összefüggés bonyolult rendszeréből kiindulva jut el a jövő kutatásának szükségszerűségéig. Ahhoz ugyanis, hogy gondolkodásunk, magatartásunk, cselekvésünk, tehát egész társadalmi és emberi viszonyrendszerünk minél ésszerűbb és az objektivitáshoz egyre inkább közelítő legyen, ismernünk kellene, hogy a jövőben megvalósítandó tevékenységünk idején milyenek lesznek az azt érintő, korlátozó, befolyásoló, meghatározó stb. rendszerek, környezetek, feltételek, folyamatok, és hogy tevékenységünk elérendő eredményét mennyiben fogják érinteni egyrészt az említett folyamatok, másrészt az ezek alapján kialakuló helyzetek, állapotok. A racionalitás tág értelemben tehát megfelel a cél-eszköz viszonynak, s így tudatában kell lennünk, hogy a jövőkutatásból az irracionalitás teljesen sohasem lesz kiküszöbölhető. Ez persze nem jelenti sem a jövőkutatás, sem a társadalom tökéletlenségét, hisz föltehető a kérdés: vajon emberi volna-e a minden apró részletében előre kiszámítható társadalom.

Épp ennek a kérdésnek a helytelen értelmezése, mechanizálása jellemzi a különféle, már föntebb említett polgári jövőelméleteket, melyek még esetleges optimista felhangjaik ellenére is rendre negatív végeredményt hoznak, hisz végső soron a jelenlegi kapitalista világrendszerből indulnak ki, azt mintegy mércéül használják, abszolutizálják. Rendkívül érdekes példa erre a Hudson Intézet kísérlete a 2000. év körvonalazására. A könyv a világ egészére vonatkozóan ad fejlődési hipotézist, melynek döntő eleme, hogy a „kevésbé fejlett" világ (Ázsia, Afrika, Dél-Amerika) a 2000. évre sem közelíti meg a fejlettek 1965-ös szintjét, s döntő módon lemarad az egy főre jutó nemzeti termék alapján számítva a jelenleg élenjáró országokhoz képest. Az azóta eltelt bő tíz év máris lényegesen módosította ezt a képet. A 2000. év szerzői egyszerűen nem vették figyelembe az egyenlőtlen fejlődés törvényét, sem az ebből folyó szembeszökő tényt, hogy a fejlődő országoknak nem kell szükségszerűen bejárniok a történelmi fejlődés minden addigi állomását; röviden: nem értik a történelem dinamizmusát. Egy másik fontos észrevétel is adódik a vizsgált polgári elméletekből: a marxista jövőkutatásnak sürgető feladata egy jobb, valósághűbb előrejelzést készíteni.

A tanulmánykötet második és negyedik részében igyekszik ezt az igényelt előrejelzést megközelíteni mind tartalmi, mind módszertani vizsgálatokkal. Talán a kötet egyes részeinek sorrendjét és a szerkesztés alapelvét egyedül itt lehetne megkérdőjelezni, bár a szerkesztői következetlenségért bőven kárpótolnak Ágh Attila és Licskó György tanulmányai, melyekben filológusi pontossággal járhatjuk végig a marxizmus klasszikusainak jövőre vonatkozó elképzeléseit a történelem egésze felől, másrészt a személyiség, az emberi kapcsolatok jövőbeni tendenciáiba is bepillantást nyerünk. Az említett tanulmánycsoportból ugyanakkor kiderül az is, hogy a magyar (s tágabban a marxista) jövőkutatásnak „múltja" van már, s hogy a sokféle néven emlegetett jövőkutatás nem szuverén tudomány, hanem minden tudománynak van futurológiai aspektusa.

Summázatul elmondhatjuk, hogy ez a kis kötet minden cselekvő ember számára fontos lehet, hiszen fő feladata az, hogy ösztönözze a jövőt is tekintő gondolkodást, s hogy megteremtse az objektív futurológiai szemléletet: az egyedül lehetséges igazi időgépet. Így a kívánt jövőből nemcsak lehetséges jövő válhat, hanem valóságos is.

RÉVÉSZ MIHÁLY

A csend művészete: a pantomim

A halál művészetének is nevezik, mert míg az író műveit ajándékozza az emberiségnek, a zeneszerző a partitúráját hagyja hátra, a pantomimes után nem marad semmi. Amit előad, az egyszeri és megismételhetetlen. De amit mond, abban egy világ jelenik meg, hogy aztán eltűnjön, megörökítetlenül, nyom nélkül, a szemünk láttára.

Egy Magyarországon csak napjainkban népszerűsített műfajjal, a pantomimmel, a mindent utánzással ismerkedik majd hosszab időn keresztül Szeged közönsége. A Bartók Béla Művelődési Központ először február 7-én látta vendégül *Köllő Miklóst* és az egyetlen hivatásos pantomim-együttest, a DOMINÓ-t. Köllőék háromrészes előadássorozatukkal járják az országot. Az első — amivel itt is felléptek — ismeretterjesztő jellegű, nemcsak önmagukat mutatják be, hanem a műfajt is, fejlődésében, az őskortól napjainkig, a kultikus táncoktól a modern pantomimig. Mint ahogy *Köllő Miklós* az előadás után elmondotta, a közönség még nem tudja pontosan, hogy mi is az a pantomim. Magyarországon 1945 óta nem adtak ki semmiféle szakirodalmat, ismeretterjesztő könyvet a műfajról. Ezért volt szükség a játék helyett inkább a beszédre, és olyan jelenetek kiválasztására, amelyek a mondottakat illusztrálták. A szemünk láttára kelt életre a klasszikus Róma Érosz—Aphrodité—Hephaisztosz szerelmi háromszöge, a Commedia dell'arte Arlekinója, Dottoréja, Pantalónéja, a romantika lisztes arcú, törékeny, esetlen Gaspard Debureau-ja. A XX. századi mesterekről, a modern pantomim megteremtőiről — *Étienne Decroux, Jean Luis Barrault, Marcel Marceau* — csak az említés szintjén hallhattunk.

A következő rész (március 1-én) feladata lesz a színházi élményt nyújtó modern pantomim bemutatása hosszabb-rövidebb jelenetek előadásán keresztül. Legvégül pedig egy merész újítással állnak elénk: Gogol, Dosztojevszkij és Bulgakov darabjai alapján egy kétfelvonásos abszurd összeállítást, nagyszínházi produkciót adnak elő. Azért lesz ez kísérlet, mert elválik, hogy képes-e lekötni a közönséget két órán keresztül a pantomim.

Köllő Miklós tájékoztatója szerint pillanatnyilag ez az országjárás köti le együttese idejét és energiáját. Vágyuk az, hogy mihamarabb színházat kapjanak, ahol „igazi színházat" játszhatnak, nemcsak helyzetkomikumot.

FEKETE KLÁRA

A Tragédia a Kisszínházban

*Az ember tragédiájá*nak színrevitele nemzeti színjátszásunk ünnepének már-már szimbólumává vált. Természetesnek tűnik hát, hogy a szegedi színtársulat legújabb ünnepén, a Nemzeti Színház végre elkészült Kisszínházának megnyitásakor *Madách* minden időbeli konkrétságon túlmutató időtlenségű művét láthatjuk. Azt a drámai költeményt, amely — jóllehet írója tán nem is színpadra szánta — az alkotói fantázia és a színrehozatal lehetőségeinek gazdag tárháza, amiből rendező és színész mindenkor kiválaszthatja a maga értelmezésének megfelelő mondanivalót. A mostani bemutató rendezője, *Giricz Mátyás* is megtette ezt; elmondatta az előadással azt, ahogyan ő értelmezi a művet; s közvetíttette vele saját mondandóját.

Erről a mondanivalóról s közvetítésének hogyanjáról — a szegedi prózai társulatnak erről az előadásáról — bizonnyal sok szó esik — pro és kontra — a színházbarátok körében. Különösen foglalkoztatja ez a produkció a klasszikusok modern felfogású színpadra állítását kedvelő fiatalabb korosztályt. Akik közül bizonyára sokak számára itt és most, ezzel az előadással válik a „kötelező olvasmány" saját élménnyé. Olyan élménnyé, amelyben képet alkothatnak maguknak — az előadáson és az azt nyilván követő vitákban — a fejlődésről, a társadalomról és benne az ember szerepéről.

A mű és a színpad együtt hozza létre a végtelenség — s benne az örök emberi problematikának, szerepünknek és helyünk keresésének — élményét. A Kisszínház termébe, a *Gyarmathy Ágnes* által tervezett, az oldalfalakon óriási vásznakra festett „díszletek" közé — amik az élővilág törzsfejlődését ábrázolják — belépők az első pillanattól részeseivé válnak a „játék"-nak. Azonnal egyértelművé lesz mindenki számára, hogy nem a már szinte hagyományossá és szokványossá vált 15 képből álló „történelmi tabló"-t tétezisek és antitézisek között bolyongó útjára tért Ádám és Éva vándorlása mintha saját magunkat vinne színről-színre magunkhoz, az örök emberi problémákhoz közelebb. Úgy, hogy ezen az úton a kételkedésben, az elégedetlenségben Luciferrel rokon, ám a csak puszta tagadásban tőle idegen, azon túllépő, állandóan újra és tökéletesebbre vágyó Ádám mutatja meg ezt nekünk. Lucifer, aki — az író eredeti koncepciójának megfelelően — a nyitány képeiben a feszültségek provokálója és irányítója a történelmi színek során egyre passzívabbá változik, s mindjobban „hagyja" erősödni Ádám szerepét, hangsúlyozódni azt, hogy az események igazi mozgatói mindenkor az emberi kapcsolatok, s a jobbítás szándékából táplálkozó, mindig megújulni képes, értelmes emberi hitek, akaratok, küzdelmek. Amelyeknek előttünk kibontakozó képsoraira sajátunkként elfogadott felismeresként visszhangoznak bennünk Ádámnak a sorozatos kudarcok után és ellenére a záróképben felcsendülő szavai: *„Tőlem függ, utam másképpen vezetni".*

A végig igazi drámai töltésű, feszesen pergő — néhány mozzanatában azonban vitatható — produkcióban a három főszereplő közel egyenrangú teljesítményt nyújtott. *Nagy Zoltán* emberi figurára gyúrt *Luciferje* emelkedik talán ki kevéssel közülük. Színészi képességeinek a szegedi közönség előtt eddig ismeretlen vonásait is felvonultatva nyújt emlékezetes, sok vonatkozásban felsőfokú dicsérő jelzőket érdemlő alakítást. *Ifj. Újlaky László Ádám*jának mindenekelőtt kételkedésekkel terhes tudásvágya, a mindig tökéletesebbért harcba indulni képes szívós akarata ragad magával. A líraibb jelenetekben némileg halványabb a teljesítménye, csakúgy, mint hasonló szituációkban az *Éva* szerepét játszó *Vajda Mártáé*. A nő ezen előadásban hangsúlyozottabb szerepében hitelesebben állítja elénk

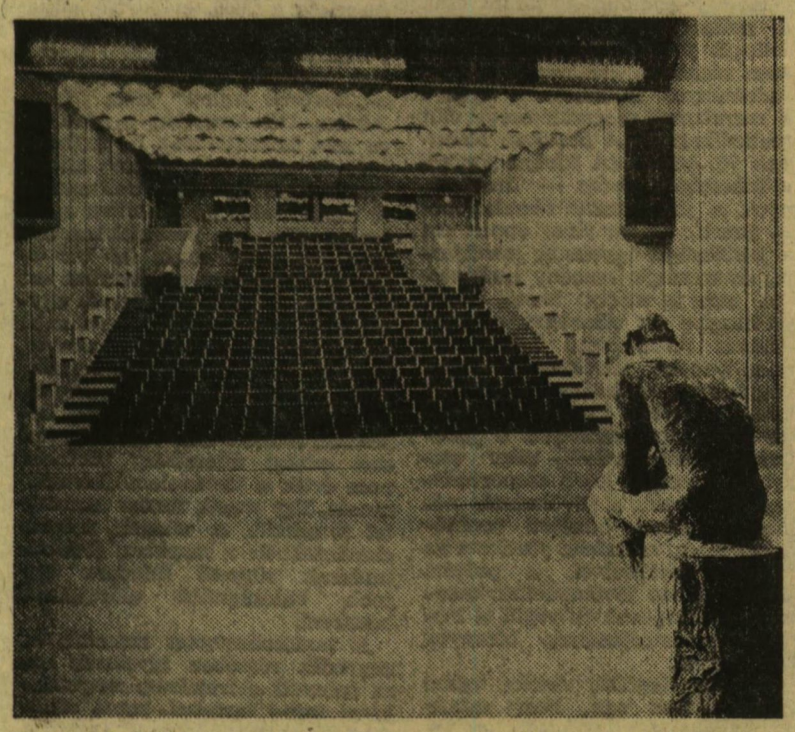

Az új Kisszínház

fogják itt párnás székeikben kényelmesen elnyújtózkodva szemlélni. A várakozás feszültségét azután csak növeli még az Úr (*Kovács János* kitűnő tolmácsolásában) felhangzó „vándorló" hangja, ami szinte szavanként más-más helyről érkezve visszhangzik fülünkben (bár úgy tűnik, technikai megoldásában még finomítandó módon). S amikor a színpad közepén, az egyes színekre utaló jelképektől körülvett *Gondolkodó (Rodin* szobrának *Gera Katalin* készítette „mása") mellett különböző zöld színárnyalatú kötött jelmezekben az Urat dicsőítő „angyalok kará"-ból előlépnek — farmeröltönyökben „őseink", Ádám és Éva, valamint Lucifer; már bizonyossággá válik mindenkiben, hogy itt, most rólunk lesz szó — s nem transzcendens jellegű misztériumjátékról, Sorsdrámáról, Kozmikus Tragédiáról, vagy Madách művének ezekhez hasonló értelmezésű reinkarnációjáról.

A drámát kirobbantó kétkedőnek, az ellenzéki angyalnak, Lucifernek vezetésével a madáchi az „örök változó"-t, mint az „örök megtartó"-t.

A darab többi szereplői közül kiemelkedve emlékezetes perceket adott *Kátay Endre, Mentes József* és *Fogarassy Mária.*

Gyarmathy Ágnes tehetségének újabb bizonyítékát szolgáltató színpadképén és jelmezeiben megfelelt a várakozásnak *Bagó László, Barta Mária, Brillmann István, Dózsa Erzsébet, Egervári Klára, Faluhelyi Magda, Fekete Alajos, Garay József, Gyürki István, Huszár Ferenc, Kárpáti Tibor, Kovács László, Lőrinczy Éva, Nyári Attila, Ruzsik Csaba, Szabó István, Szakonyi János és Szendrő Iván.*

Az élet nagy kérdéseiről kortársaikhoz szóló előadás rendezői, színészi, tervezői és technikai eszközei azt bizonyítják, hogy a szegedi prózai társulat új otthonában, a Kisszínházban is azon az úton halad tovább, aminek végcélja a színház igazgatója szerint: „egy elkötelezett, sajátosan szegedi arculatú prózai színház kialakítása".

SZABÓ MAGDOLNA

Zalán Tibor:

Szerelmesvers

hosszú útra indult kedvesének

Lecsendesítem gondolataimat
mint szendergő, ki alunni akar.
Szoknyád harang-suhanása meglegyint.
Ha elfáradtál volna, itt e kar,

ez oroszlánokat legyőzni képes.
Kényes címer a férfibüszkeség —
hadd dédelgetni magad. Tenyeremre
veszlek mint pihés csillagát az ég.

Hánykódnak a homokban fillér-kagylók,
fekszel, a tenger öledig szalad.
Látod, kegyetlen, megint megbántottál,
azért hívtál, hogy rajtakapjalak?

S most elmész, azt hiszed megélek szépen
bronz-állkapcsú idegenek között!
Agyamba fészkel és párzik már a gond,
hajaim közé a nyü költözött.

Hogy elmenésed elhinni tudjam,
festek hozzá embertelen tájat.
Majd jössz friss szélben, harangkondulásban
s e választott magányból kiváltasz,

kenyeret hozol és törsz majd belőle,
az ölelésben megfeleződünk.
Azért melledhez kezem gonddal emeld,
most, hogy egymástól elkergetődzünk

Futó György:

Eljön

aztán eljön egy másik arcod:
fogaid még borokban áznak
de már a szivárványt
[kiköpted a szádból
nem bújhatsz többé
[apád tenyerébe
hát kemencepadkák álma
[nélkül
elindulsz
ki a hófúvásba
beléd markol a fagy
szembeköphet a szél
hallgatag fenyőkre nézel
és megállsz
egyenesen
ha beledöglesz is

Belányi György:

Virágok virrasztása

köveznek virágok
arcszínű virágok
szívemet befonják
köveket virágzok

hajnallá hasítni
köd-ülte éjszakát
indulok fölverni
embernyi szép-hazát

virágzó szavamat
kövekké formálom
vigyázza utamat
virrasztó halálom

Farkas Emil:

Marcangolva — a tüdőmet —

hideg őszi napon
egy füstös kocsmában
[születtem
anyám nem volt
mégis
a fény sebességét
rádöbbent [számolgatva
/és megszült/
a valóságra
egy füstös kis kocsmában
a zongora billentyűit
[ütögetve
külföldre gondoltunk
és énekeltünk
ma a nagy
vacsora
nélkül feküdtünk le
az egér elmondta az esti
már hetek óta [mesét
a szobámban hegedül
mi ketten
az egér meg én
elég jó zenészek
vagyunk

informálódtam

a füstös kocsmában
anyám megszült
a valósággal
ahol énekeltünk is
napokban
ahogy lapoztam
rájöttem kár volt
plakátot cserélnem
hisz engem az én anyám
[szült
ezért mások vagyunk mint ti
anyám
az egér
meg én
szépen énekelünk

Farkas Emil:

aktába rakva

e lap
csak része a képnek
a lyukaknak
a golyóstollnak
fémnek
a vonalzónak
a ceruzának
a kétismeretes függvénynek
a deriváltnak
az embernek

nekem

ahova a sárga gombokat
sűrűszövésű lenvásznakra
[varrják
melyekbe a szomjúság
aprólékosan
belenevet
részletesebben
vizsgáljátok meg
a meszelt falat
amelyen egészen elütő
hidakat különböztethettek
[meg
szálkás és apró kezetekkel
megsimogatjátok kiéleződött
gondolataimat
megnevettetve a bankosokat
ha rozsdától elsárgult
körmeitekkel
emberi érzést kutattok
Észak-Afrika folyóiban
a kiázott körmeitek recére
majd én is rászólok
megengedik uraim
olajos katedrán
ezüst kupából
áldomást iszunk
szót kérek
megengedik uraim
rövidke szónoklatomról
a fövenyes parton
lélekjelenléttel áthúzgált
[jegyzetet készítettem
renoválásoknak nekifeszülve
mindannyiunkat
a sárga gombokkal
sűrűszövésű lenvászonba
[varrnak

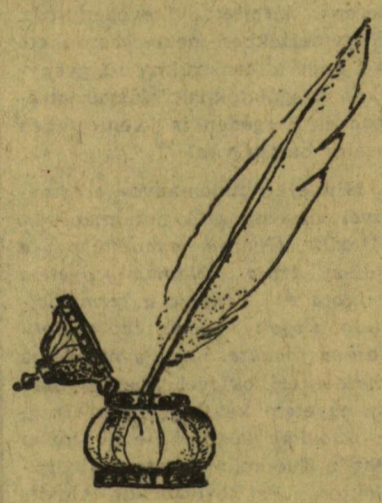

Géczi János:

Megválthatatlanul

Ím, a forrásnál, magadhoz tántoltam;
Áldozni borral, vérrel nem lehet —
Higgy a varázsnak — pislognak rád
Csillagok, hűs kutyaszemek.

Megválthatatlanul, csodákra lesve;
Meredten, félőn már arra várva.
Minden időkön átzuhantál
Magadra hamut szitálva.

Tested ezüst vonaglás. Leánykezek
Örvény-gyűrűit húzzad ujjadra:
Pörgessen rémület. Csontodat
Folyód arcodig mossa.

Petz György:

Tisztelet Jimeneznek

Vetkezem már, mindentől elhagyatva
messze fut az ég, a táj kiszíva
semmi sincsen a víznek kivüle.
Ezt itten a tenger
Ez volt a tenger, ó mezítlen szerelmem!

Zalán Tibor:

Kettős arckép 1976-ból

1.

Lejár rólam is a csodák ideje,
a márvány-díszletek összetörtek.
Az Ifjúság Borbélya zár. Átadja
helyét bornak, asszonytalan csöndnek.

Mégis, abba a tájba — visszamenni!
Énekel értem a Hiány-Asszony.
Finom olasz török csapnak szemembe —
a látvány meghalt, hogy megmaradjon.

2.

Mint csorbult penge forró fenőkőhöz
úgy fenődöm erős életedhez.
És élesedem szikra-esőt szórva.
S fényesedek fogyó fényesekhez.

Ha lenni kéne, benned megvalósul
új alakom riasztó talánya.
S míg hordod súlyos, idomtalan terhed,
imádkozd át sorsom szebb magányba.

KISZ-vezetőképző

Február 4—5-én került sor az egyetemi KISZ-bizottság, a kari vezetőségek tagjainak, valamint az alapszervezeti titkároknak a részvételével *a József Attila Tudományegyetem KISZ-szervezetének* hagyományos félév eleji vezetőképzőjére, a JATE KISZ-klubjában.

A kétnapos tanácskozáson először Papp István, a JATE KISZ-bizottságának titkára tartott beszámolót az elmúlt félesztendő munkájának eredményeiről, tapasztalatairól, továbbá beszélt az új mozgalmi év kezdeti időszakában a KISZ-szervezet előtt álló feladatokról. Ugyancsak az első napon *Tótpál József*, a Kulturális Minisztérium közművelődési főosztályának helyettes vezetője tartott előadást az egyetemi hallgatók közművelődésben betöltött szerepéről, feladatairól. A második napon *Fülöp János*, a KISZ KB Honvédelmi és Sportosztályának helyettes vezetője az idei évben induló tömegsportmozgalom programját vázolta, majd válaszolt a feltett kérdésekre.

A rendezvénysorozatot a kari KISZ-vezetőségek ülései zárták.

Pillanatképek a Herman-ból

A Szegedi Egyetem hasábjain ritkán mutatkozik be a Herman Ottó Kollégium. Maguk a hermanosok sajnálják legjobban, hogy TTK-sok lévén, kevesebben kapnak kedvet egy-egy cikk megírásához. „Hiánypótlásként" írni akartam róluk, de nem akartam meglepetést okozni, ezért találkozásunkat és annak célját *Gyurkó Pál* titkárhelyettessel előre megbeszéltük. Mégis váratlan helyzet kerekedett, amint beléptem a 809-es szobába a diákbizottsági tagok közé. Zavarukat az egyik ismerős oldotta fel:

— Mi ugyan igazi újságírót vártunk, de ha te jöttél, vesd le a kabátodat és foglalj helyet — mondta, és várakozóan rám nevetett.

E perctől fogva valamennyien diákok lettünk. Kezembe adták a munkatervüket. Első látásra érdekesnek ígérkeztek az elkövetkező hónapok.

— *Teljesítik-e a kollégisták a vállalt feladatokat?*

— A legfontosabbal, a tanulmányi munkával elégedettek vagyunk, jól kihasználjuk a kollégium előnyeit. A szakcsoportokon belül mindennapos a jegyzetcsere és egymás segítése, átlagunk valamivel 4,00 fölött van — siet válaszolni *Karikó Katalin* IV. éves biológus. Később kiegészíti azzal, hogy nem mindegyik szakcsoport dolgozik egyformán jól.

— *Miért nem?*

— Igaz, hogy nem ugyanannyi szabad idejük van a biológia—kémia szakosoknak mint a matematikusoknak, mégsem ez az oka. Jobb szervezéssel és egy kis lelkesedéssel többre lennének képesek. Önálló kezdeményezésre várakozva művelődő körök alakultak, de egy féléves munka után a folytatás már gondot okoz.

— *Milyen rendezvények vonzák legjobban a résztvevőket?*

— Egyértelműen a játékos és sportvetélkedők mellett döntöttek. Amikor az egész kollégium jókedvűen versenyez és szurkol, érdemes fáradni az előkészítéssel.

Szívesen emlékeznek a tavalyi úszóbajnokságukra és a Hermanvesére. Jó időben a házibajnokságokon túlmenően is kihasználják kosárlabda pályájukat és az újszegedi parkot. Jól jönne egy kondícionáló terem, különösen télen...

— *Hátrányosnak tartjátok-e, hogy messze laktok a belvárostól?*

— Meg lehet szokni és az előnyeit is élvezzük — mondta *Gyurkó Pál*. A bokrok és a fák jó levegőt adnak, természetes hangulatot keltenek...

JÁMBOR ERNŐ

Új félév, új tervek

A SZOTE KISZ-szervezete január 29—30-án az Apáthy Kollégiumban rendezte meg félév eleji vezetőképzőjét. A kétnapos rendezvénysorozaton az egyetem KISZ-bizottsága, a kari vezetőségek tagjai, az alapszervezeti titkárok, a kiscsoportok vezetői és az agitációs propagandisták vettek részt.

A vezetőképző célja az előző mozgalmi év értékelése és az 1977/78. évi akcióprogram megbeszélése volt. Megvitatták az új félév ütemtervét és foglalkoztak az első két taggyűlés előkészítésével. Eldöntötték, hogy a legelső taggyűlésen az 1976/77-es mozgalmi év értékelésekor a KISZ Központi Bizottságának kongresszusi feladatterve alapján járnak el, amely felhívja a figyelmet az áprilisi határozat pontos végrehajtására.

Kari plénumon tárgyalták meg az egyetemi komplex nevelési terv kérdéseit. *Dr. Kelemen László* pszichológus az egyetemi nevelő munka és a KISZ-szervezet kapcsolatáról tartott előadást az orvostanhallgatóknak.

A központi előadások, kari plénumok, szekcióülések, reszortfoglalkozások meghatározták az új félév feladatait és nagy segítséget nyújtottak a SZOTE KISZ-vezetőinek a további munkához.

MÜVÉSZETPÁRTOLÓ

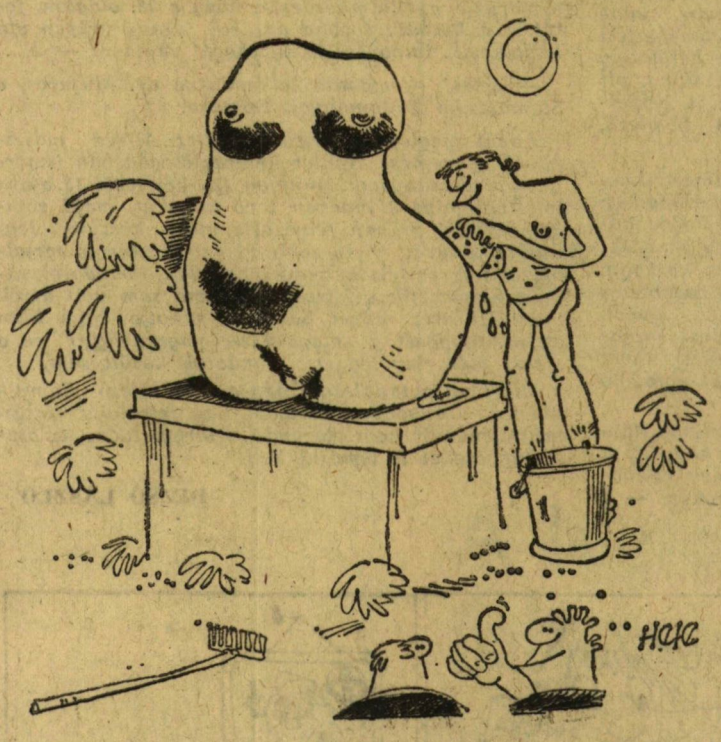

— Ez az egyetlen dolog, amit elvezettel csinál...

FELHÍVÁS

Fiatalok! Az elmúlt évben a KISZ-küldöttgyűlés védnökséget vállalt Csongrád megye komplex belvízrendezési tervének megvalósítása felett.

A belvízrendezés megoldása társadalmi és személyes érdekünk is és egyetlen tisztességes megoldás, hogy erőinket összpontosítva mi is kivegyük részünket e nagy feladat megoldásából.

Fiatalok! Csongrád megyében öt év alatt tizennégyezer ház dőlt romba a belvíz pusztítása miatt. Évente többszáz millió forint értékű a mezőgazdaságban okozott kár nagysága.

Elkészült a belvízrendezés komplex terve, amely alapján tíz év alatt oldható meg ez az óriási gond.

Nekünk elsősorban azokon a területeken kell besegítenünk, ahol nem oldható meg gépesítéssel a belvízrendezés. Makón és Szeged-Tápén beépített utcákban kell kézi földmunkát végezni, hogy a vízelvezetést megoldjuk.

Középiskolás — szakmunkástanulók —, egyetemista fiúk!

1977 nyarán — június, július, augusztus hónapokban — a belvízrendezéshez Szegeden és Makón megyei építőtáborokat szervezünk. A KISZ-alapszervezetek mozgósítsák a fiúkat, és az építőtáborba való jelentkezés legyen az egyéni vállalások fontos része.

Várjuk jelentkezéseteket!

Viszontlátásra nyáron az építőtáborban!

KISZ CSONGRÁD MEGYEI BIZOTTSÁGA

JATE-klub

A JATE KISZ-klub programjából:

Március 1.: Dal a manézsban, Ladányi Mihály, Somhegyi György és Csuka Lajos estje

Március 2.: a Balázs Béla filmstúdió filmjeiből

Március 3.: KISZ-nap

Március 5.: Jazz-klub, a Panta Rei együttes műsora

Március 7.: Filmklub

Március 8.: Műhelytitkok, Harsányi Gábor előadói estje

A közművelődés helyzete a tudományegyetemen

Legyünk az igények formálói!

„Az egyetemi közművelődési feladatok speciális vonását az jellemzi, hogy résztvevői a szakképzés révén bizonyos területeken magasszintű tudást sajátítanak el, mint szakemberek alkalmasak mások művelésére, képzésére, illetve saját személyiségük fejlesztésében más szakemberek tevékenységét használják fel, és önművelésük tudatos." — állapítja meg bevezetőjében, mintegy kiinduló pontként az a jelentés, amelynek alapján a közelmúltban *a József Attila Tudományegyetem rektori tanácsa a közművelődés egyetemi helyzetét vitatta meg.* Megállapították, hogy az egyetemi közművelődés tartalmának és módszereinek tükröznie kell e sajátosságokat. S a kialakult különféle hagyományú és hatáskörű tevékenységi formák tükrözik is.

Önművelés és kapcsolatok

Hogy hogyan? Idézzük erről az összegző, elemző jelentést:

Az egyik legnagyobb és legszélesebb hallgatói réteget átfogó ismeretterjesztő és önművelő forma a *Collegium Artium. Színház-, film-, zene- és képzőművészeti szekcióiban* rendkívül széles művelődési anyagot ismernek meg a hallgatók a legnevesebb előadók, tudósok és művészek közreműködésével. Félévenként 12 előadás hangzik el, 6—8 filmet mutatnak be. A *Collegium Polytechnikum* célja a természettudományos ismeretterjesztés és a hagyományok ápolása. Az *Egyetemünk nagy öregei* című sorozat tudományszeretetre, hivatástudatra neveli hallgatóságát. A város kulturális életével összefonódik a *filmmúzeum* előadás- és bemutatók sorozata.

Az egyetem közművelődési lehetőségeinek része a *KISZ-klub* tevékenysége, ennek problémáit a rektori tanács külön tárgyalja (s erre lapunkban visszatérünk).

A közművelődési tevékenységre való felkészítés jelenlegi formája a tantervi anyagba épülő *speciál kollégiumok rendszere és a népművelési képzés.* A Bölcsészettudományi Karon a III. évfolyam számára kötelező közművelődési és szervezéstudományi előadások hallgatása, az V. évesek számára pedig közművelődési speciálkollégiumot hirdettek. Két féléves fakultatív speciálkollégiumon készülhetnek fel a három kar I—IV. éves hallgatói a népművelési és közművelődési tevékenység elméletéből és gyakorlatából. Évenként mintegy 30 hallgató kapcsolódik be ebbe a munkába.

A közművelődési munka fontos része a *fizikai dolgozó szülők gyermekeinek egyetemi felvételire való előkészítése.*

Kiterjedt *a patronálási rendszer*, igen változatos tevékenységi formák alakultak ki. A résztvevők előadásokat tartanak, munkatervek összeállításában segítenek, szabad idős programokat szerveznek a vidéki iskolák patronálásában vesznek részt a három kar hallgatói, 15 iskolával 120—150 hallgató tartja a kapcsolatot. Különösen jelentős az üzemekkel, vállalatokkal kialakult és néhány esetben szerződésben is rögzített kapcsolat (DÉLÉP, NKFV, VOLÁN, Húsipari Vállalat, Posta, Kenderfonó Vállalat, Cipőgyár, Ruhagyár). A főtevékenység a kulturális és sportmunka szervezése (műsorok összeállítása, klubprogramok, szabadidős programok), ismeretterjesztő előadások, a szocialista brigádok művelődési vállalásainak segítése, nyelvtanítás, s újabban a Mindenki iskolája mozgalom támogatása. E munkában is körülbelül 110—150 hallgató vett részt és 450—500 munkásfiatallal van kapcsolatuk.

A kollégiumokban hasonló külső kapcsolatok és önművelési tevékenységi formák (például szakkollégiumok, kulturális rendezvénysorozatok) alakultak ki. A Herman Ottó Kollégiumnak állandó kapcsolata van a SZEF hódmezővásárhelyi tagozata kollégiumával és a szegedi Ady és Vedres középiskolai kollégiumokkal. A Móra Kollégium irodalmi köre szocialista szerződés alapján a KSZV munkásklubjában szerepel rendszeresen, szakmai köröket vezetnek, jogi és politikai előadásokat tartanak. Az MTA Néprajzi Intézetének megbízásából faluszociológiai felmérésekben vesznek részt.

Az öntevékeny művészeti kulturális élet újjászervezett formája a *Fórum Artium.* Célja, hogy önálló szépirodalmi alkotások és fiatal kritikusok bemutatására teremtsen alkalmat szerzői estek megrendezésével. Ez a mozgalom kísérlet a Szegedi Fiatalok hagyományának újjáélesztésére.

A művészeti csoportok

Az egyetem három öntevékeny művészeti csoportjának munkájáról az összegzés a következőket állapította meg:

A legnagyobb létszámú (75 fős) és a legnagyobb történelmi múltat rendelkező együttes az *egyetemi kórus.* Az önművelést jelentősen szolgálja, hogy a próbákon nemcsak új darabokat tanulnak meg, hanem rendszeres zeneelméleti és zenetörténeti képzés is folyik. Felkérésre mindig szívesen vállalnak külső szereplést, rendszeresnek tekinthető a filharmóniai hangversenysorozatban való közreműködésük és minden évben az egyetemi zenedélután megrendezése. Legújabb kezdeményezésük a közművelődési hangversenysorozat. Több külső szereplés vállalásának akadálya az, hogy nehézkes a nagylétszámú kórus utaztatása, étkeztetése, és szállásszervezése, nagy összegeket köt le és problematikus a pénzügyi elszámolás.

A néptánccsoport (40—45 fő) táncházak szervezésével és néhány külső fellépéssel teljesített közművelődési funkciót. Rendszeresen a klubban, alkalmanként az Ifjúsági Házban, a nyári szegedi Ifjúsági Napokon, a Veszprémi Egyetemi Napokon, a KISZ-építőtáborban, a kiskundorozsmai és a deszki művelődési otthonban léptek fel. Továbbfejlődésüket akadályozza, hogy nincs állandó próbatermük.

Az Egyetemi Színpad produkcióival főként sajátos rétegízlés kielégítésére vállalkozott, és ez a közművelődésbe való bekapcsolódás egyik akadálya volt. Főként az egyetemekkel alakítottak ki kapcsolatokat. A fentiek következménye volt, hogy a színpad eredményeit a szakmai elismerés ellenére többször kísérte belső és nyilvános vita. Nem teljesítette a színpad a közművelődési funkciók kiterjesztésére tervezett irodalmi műsorsorozat összeállítását, e műsorok rendszeres bemutatására nem került sor. Legkésőbb idén szeptembertől meg kell szervezni a színpad pódiumelőadásait, különösen fontos az Októberi Forradalom 60. évfordulójára és az Ady évfordulóra való felkészülésük.

Mindhárom művészeti csoport elég zárt, tevékenységük, szereplésük jobbára az egyetemre korlátozódik, a város, a megye közművelődésébe még nem kapcsolódnak be eléggé. Nagyobb gondot kellene fordítani az egyetemen kívüli szereplések biztosítására, megszervezésére. — A rektori tanácsülésen született állásfoglalás szerint a szervezettség erősítése az egyetemi közművelődés minden frontján fontos teendő az elkövetkezendő időszakban. Javítani kell a személyes kapcsolatokat az állami vezetés és a közművelődésben tevékenykedők között.

Képzés és igény

A közművelődés egyetemi továbbfejlesztése érdekében a már kialakult, bevált formákat kívánatos még gazdagabb tartalommal megtölteni egyetemen belül és kívül egyaránt. Gondoskodni kell például a közművelődésben részt vállaló hallgatók elméleti és módszertani képzéséről, a művészeti csoportokban a rendszeres önképzésről. Az iskolai kapcsolatokat ki kell terjeszteni a szakmunkásképző intézményekre és a szakközépiskolákra, s kívánatos növelni e téren a politikai, ideológiai tartalmú foglalkozások súlyát. Szorgalmazni kell az egyetemen kívüli tevékenységet, elmélyítve a munkásművelődést és a falusi művelődést segítő akciók tartalmát.

A rektori tanácsnak az egyetem közművelődési helyzetét elemző megállapításai összességükben híven tükrözik a párthatározat és a közművelődési törvény megszületése óta eltelt időszakban végzett munkát és a közeljövő tennivalóit. A tudományegyetem valamennyi vezetőjének, oktatójának és főleg hallgatójának kötelessége, hogy részese legyen ennek a tevékenységnek. A hivatásra való felkészülésben a szakmai képzés, az önképzés, önművelés igénye mellett mind fontosabb szerepet kell kapnia, belső igénnyé, szinte kényszerré kell válnia annak, hogy hallgatóink közéleti tevékenységre is felkészülve mások műveltségigényének fejlesztői, formálói legyenek. Ha minél többen és minél többször lépünk ki ezzel a szándékkal, tudásunkat továbbadva, színvonalas előadásokkal az egyetem falai közül, akkor bizonyára hamarosan arról adhatunk majd számot, hogy egyetemünk megfelelt szűkebb pátriája, Csongrád megye pártbizottsága azon elvárásának, miszerint: *„A dolgozó osztályok művelődésének továbbfejlesztésében jelentős feladatai vannak az értelmiségnek és az értelmiségi utánpótlásnak. A megye és Szeged értelmiségi rétegének közművelődési tevékenysége érdekében a tudományos és oktató-nevelő munkával foglalkozó értelmiség hatékony bekapcsolódását fontos feladatnak kell tekintenie. Az egyetemek kulturális tervei e koncepció részeként kapcsolódjanak a megye és Szeged közművelődési programjához."*

SZ. M.

Slamasztikából elégtelen!

Szatirikus tanmese a vizsgáról

Színhely: egy nem létező ország nem létező főiskolája.

Mottó:
A valósággal való minden
hasonlatosság a véletlen szüleménye.

Hol volt, hol nem volt, talán az Óperenciás tengeren is túl, ahol a Nagy Mennyei Igazság az Úr, volt egyszer egy felsőfokú intézmény, mely a „Hit, Remény és Szeretet Főmuftiképző Tanoda" névre hallgatott. Ebben a tanodában minden másképp volt, mint a mi egyetemeinken, főiskoláinkon. Így például nem fehér krétával írtak fekete táblára, hanem fordítva. Az előadásokat nem előadásoknak, hanem „Rizsahintésnek", a szemináriumokat „Visszaböfögő Félórának", a vizsgát „Mázlinak", az utóvizsgát pedig „Kegyelemgyakorlásnak" hívták.

Ebben a tanodában a fő tantárgy a Slamasztika volt. Ebből vizsgázott két hősünk: Ühüm Mariska és Spiller Alfréd. Mariska meglepetésre jelest kapott, Spillert viszont „Kegyelemgyakorlásra" utasították. Furcsa dolog, hiszen Mariska világéletében utálta a Slamasztikát. A Visszaböfögészeti Félórákon az esetek többségében még a csuklás, vagy köhintés sem sikerült neki. Az Állattenyésztési Akadémiáról irányították át a tanodába helyhiány miatt, mondván: a főmuftiképzés rokonszakma, ott is élőlényekkel foglalkoznak. Arról nem is beszélve, hogy a Slamasztika a tanodában is kötelező, nyakig belemerülhet, ha akar...

Spiller Alfréd mióta az eszét tudja, slamasztikusnak készült. Mesélik, hogy hároméves korában, a bilin, a legnagyobb slamasztikában ülve, fogódzkodás nélkül fel tudta sorolni a legnagyobb slamasztikusokat az ókortól napjainkig. Hatéves korában, alighogy megtanult olvasni, megvette a hatkötetes Slamasztikai Nagy Enciklopédiát, melyet éppen Ühüm Mariska kapott édesapjától a születésnapjára, de hamarosan eladta az Antikváriumnak, mivel nem találi benne egyetlen állatok párzását ábrázoló fotót sem.

Spillert a tanodában slamasztikai zseninek tartották, Mariskáról viszont azt mondták, hogy ez a szerencsétlen alaposan belekerült... Ennek ellenére — mint már az a mesében lenni szokott — a vizsgaeredmények egész más képet mutatnak. Hogyan lehetséges ez?

A magyarázat egyszerű. Ühüm Mariska ugyanis mindent tudott, amit a vizsgán kérdeztek tőle. Alaposan felkészült ez a szorgalmas kislány. Előző nap reggel nyolc órakor már a fodrászszalon előtt toporgott. Délután kettőig tartózkodott bent, majd ebédszünetnyi időt sem hagyva magának kettőtől hatig a kozmetikusnál ült. Másnap nagyon jól mutatott testhezálló ruhájában. Persze tisztában volt vele, hogy a tanodában „nem a ruha teszi az embert", hanem a tartalom... Mármint a tudástartalom szélessége, a tárgyi anyagtudás bősége, valamint a legfontosabb: az összefüggések ismerete.

Mariska — ennek megfelelően — tudta, hogy hány példányban készült a jegyzet, amit merő véletlenségből éppen a vizsgáztató professzor, dr. Mufurcz Döme, a Slamasztika Tudományok Doktora írt. Azt is tudta, milyen nyomással került dr. Mufurcz Döme neve a tankönyv fejlécére, továbbá, hogy milyen összefüggés van a „ma délután" és a „pontban hat órakor" szóösszetételek között. Ezenkívül arra a villámkérdésre, hogy a 28. oldalon, felülről a hatodik sorban az „és" után milyen szó következik, imponáló biztonsággal vágta rá — Á...

— Jeles! — mondta lelkendezve dr. Mufurcz, a Slamasztika Tudományok Doktora.

Annál meglepőbb viszont Spiller Alfréd indiszponált szereplése. Spiller kétórás előadásban ismertette a törzsanyagot, mintegy 123 kötelező, 13 ajánlott, valamint 3 indexen levő könyvet, majd röviden, másfél órában felvázolta most készülő, legújabb könyvét, mely több új felfedezést is tartalmazott, és előreláthatólag alapjában forradalmasítja a Slamasztikát. Viszont fogalma sem volt arról, hogy Mufurcz művét hány szó alkotja. Nem látta az összefüggést a „maga kissé nagyravágyó" és a „most már elég legyen" mondatok között sem.

Mi ebből a tanulság? Még a nem létező „Főmuftiképző Tanodában is igaz: Egy felsőfokú intézményben már nem elegendő a tárgyi tudás, az összefüggéseket is ismerni kell!"

DEZSŐ LÁSZLÓ

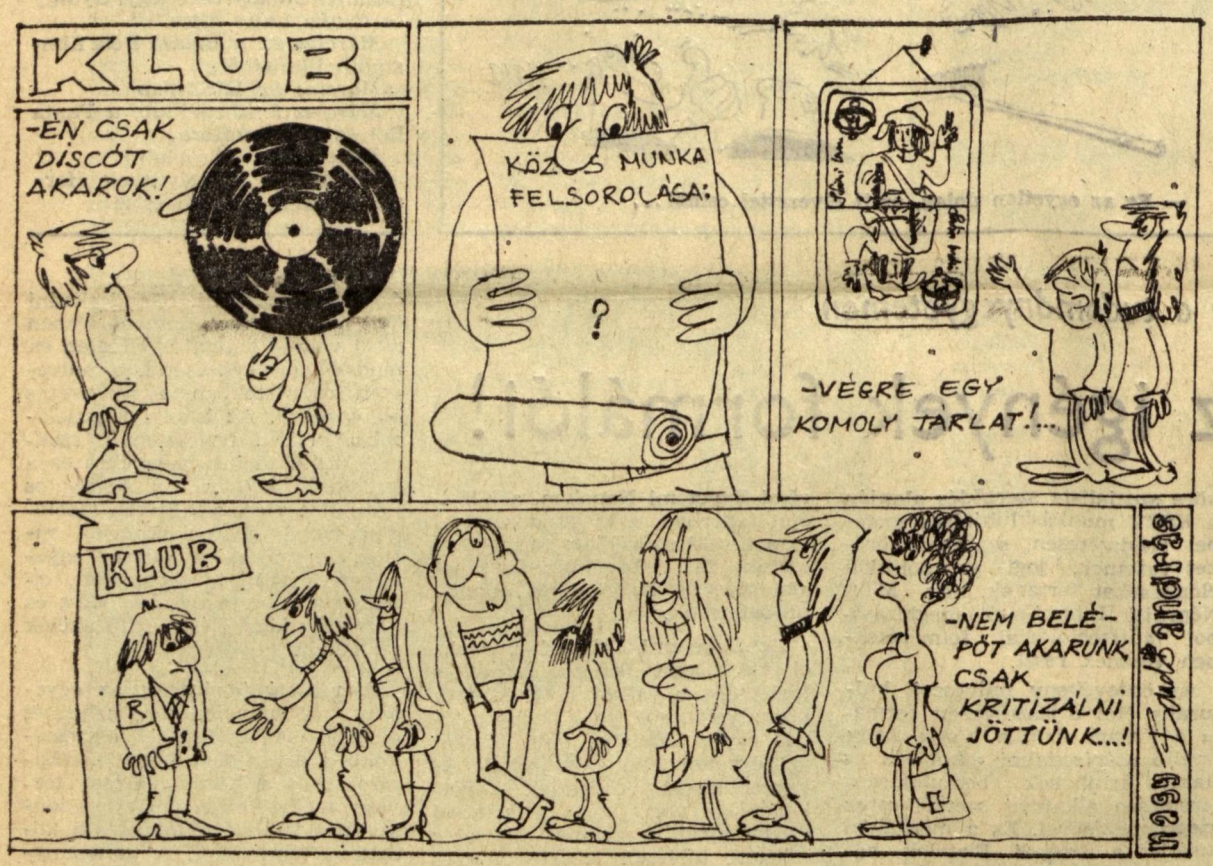

Az edzett ifjúságért

A KISZ KB, az idén február 9-én megtartott ülésén, történetében először tárgyalta meg ilyen szinten a fiatalság testedzésének, valamint az *Edzett ifjúságért* tömegsportmozgalomnak a jelenlegi helyzetét, továbbfejlesztésének feltételeit.

Az előzményekről csak dióhéjban: sajnos, napjainkban általánossá vált az a megállapítás, hogy baj van a fiatalok fizikai felkészültségével, erőnlétével. A megállapítás helytállóságát támasztják alá azok az adatok, amelyek szerint a sorkötelesek jelentős százaléka minősül alkalmatlannak, sok a mozgásszervi sérült! Tény, hogy az elmúlt egy évtizedben alaposan megcsappant a sportlétesítményeket rendszeresn látogató fiatalok, növekedett a kötelező testnevelési órák alól is — különösen az egyetemeken, főiskolákon — magukat kivonni igyekvők száma. Elgondolkoztató az is, hogy mennyien keresik fel inkább a különböző szórakozó helyeket, klubokat, háttérbe szorítva az egészséges testmozgást — leginkább kényelemszeretetből.

Ugyanakkor az egyes fórumokon — tegyük hozzá: nem alap nélkül — gyakran elhangzott az a kifogás, hogy kevés az ifjúság rendelkezésére bocsátott sportlétesítmény, a meglevőknek sem mindig kielégítő a felszereltsége. Többször pedig egyébként elkerülhető szervezési nehézségekkel is szembe kellett nézni.

Az intézkedések

A felsorolt tények és okok tették szükségessé, hogy az ifjúsági szövetség is — mintegy tízéves lemaradást bepótolva — jelentős részt vállaljon, elsősorban a személyi és tárgyi feltételek megteremtésével, a fiatalság testedzésének és tömegsportolási lehetőségeinek megszervezéséből. Részeredmények már eddig is születtek az utóbbi években: sikeresnek tekinthetők az *Öt karika — Öt verseny, a Tábori tízpróba*, a *FIN-kupa*, a *VIT-kupa*, a *Felszabadulási Sportzászlószerző Verseny* elnevezésű akció, valamint a KISZ KB által a jelenlegi mozgalmi esztendőre meghirdetett *„Edzett ifjúságért"* tömegsportmozgalom. De ebben a sorban említhetjük meg a Magyar Rádió *kocogóknak* szervezett rendezvényeit, a *Belépés nemcsak tornacipőben!* című műsorsorozatát is, amelynek országosan is jelentős tömegeket sikerült megmozgatniuk.

A tömegsportmozgalom — nemzeti üggyé vált! Ezt igazolja a Minisztertanácsnak az az elmúlt esztendőben hozott határozata is, amelynek értelmében minden állami és társadalmi szervnek kötelessége előmozdítani és meggyorsítani az iskolai testnevelés, valamint az üzemi és felsőoktatási tömegsport fejlesztését. Az említett szerveknek múlt év végéig kellett elkészíteniük intézkedési tervüket.

Az intézkedések sorában külön említést érdemel a KISZ IX. kongresszusának az a javaslata, amellyel az ifjúsági szövetség feladatává kívánták tenni a felnövekvő nemzedék sportolásához szükséges anyagi és személyi feltételek biztosítását, az *„Edzett ifjúságért"* tömegsportakció átfogó tömegsportmozgalommá való szélesítését, a dolgozó és tanuló fiatalok turisztikára való mozgósítását. A javaslatot a KISZ KB február 9-i ülése határozatként fogadta el.

Célok és lehetőségek

Az „Edzett ifjúságért" tömegsportmozgalomról az eddigi sorokban is már többször volt szó. Bár a KISZ Központi Bizottsága már az 1976/77-es mozgalmi évre meghirdette e jelvényszerző akcióját, sokak előtt még ma sem világos, mit is foglal magában ez a tömegsportmozgalom. Ezért érdemes legalább néhány szóban összegezni, hogy mi *az akció célja*, melyek a *követelmények*. Amint a KISZ KB most elfogadott határozatából is kitűnik, az *„Edzett ifjúságért" mozgalomnak minden 6—26 éves fiatal résztvevője lehet, a KISZ-tagok számára pedig kötelező a részvétel.* A KISZ-szervezetek feladata, hogy megfelelő kereteket biztosítsanak hazánkban a tömegsportoláshoz, a turizmushoz. *Az akcióban résztvevő fiatalok tanulmányi eredményük és sportmunkájuk alapján kapnak teljesítmény-pontokat, s így nyerhetik el az arany-, ezüst és bronzfokozatot. A tanulmányi téren elért eredmények mellett* tehát az egyes korosztályoknak, illetve nemeknek megfelelően megállapított egzakt mutatók — főként az atlétikai versenyszámokban teljesített szintek —, *a rendszeres sportolás, az úgynevezett szabad idős testedzés, játékos mozgás, valamint a sportért végzett társadalmi tevékenység — játékvezetés, versenyek megszervezése — számít bele a pontrendszerbe.* Érdekes kezdeményezésnek látszik, hogy *a fiatalok, egyéni önértékelés formájában, kollektív táblázatokon maguk vezetik saját teljesítményüket.* Nagy előnye, hogy *mindez a közösség előtt történik.* A határozat előírja azt is, hogy az üzemekben, oktatási és más intézményekben meg kell alakítani az *„Edzett ifjúságért"* mozgalom szervezőbizottságait, amelyeknek ez év április 30-ig kell elkészíteniük tervezetüket.

Végül, de nem utolsósorban álljon itt egy friss példa: amint arról már legutóbbi lapszámunkban részletesen beszámoltunk, az elmúlt esztendő decemberében a József Attila Tudományegyetemen megalakult a JATE SC, amely kedvező lehetőségek biztosításával minden bizonnyal jelentős segítséget nyújt majd az egyetem KISZ-szervezetének abban, hogy a testnevelés és a tömegsport valóban az azt megillető helyre kerüljön.

Remélhetőleg másutt sem marad el a folytatás...

Morzsák a padon

Előadás az egyetemen. Talán érdekes is. A hallgatók közül van, aki figyel, van, aki nem. Az egyik közülük már nem tudja elfojtani ásítását. Ökölnyi nagyságra kerekíti száját. A professzor észreveszi:

— Unalmas? — kérdi szúrósan.

— Ó, nem! Csak ma reggel a sarki bisztróban ittam kávét.

*

Bemutatkozik az új tanulócsoport egymásnak, s tanárnak. A beszélőket mindenki érdeklődve hallgatja. Az egyik bemutatkozásnál a tanár meghökken, és hirtelen kiböki:

— Ön ilyen fiatal?

— Sajnos ez a hibám minden nappal csökken, tanár úr — vágja ki magát huszárosan a kérdezett.

*

Pipás tanár. Van ilyen. Kétpipás tanár. Ilyen is van, de ritkában. Két pipa, tényleg, minek is? Pedig oka van rá.

A tanár rágyújt az egyikre, s így beszél. Közben nagyokat szippantgat. Valaki valamit kérdez. A tanár sietve lép a táblához. Kikapja szájából a pipát, s úgy, ahogy van, zsebbe dugja. Nagy köröket rajzol fehér krétájával, és széles mozdulatokkal gesztikulál. Néha apró füstkarikák jelennek meg a zseb hasítékán. Kuncogás itt-ott. Aztán csend. A tanár lehiggad. Előveszi hát új pipáját. Sercen a gyufa, s már ég a második is. Szemmel láthatóan élvezettel szippantgatja. Véletlenül zsebbe nyúl. Megdöbbent arccal nyugtázza zsebében égő pipa van. Gyorsan előkapja. Sietős szippantgatásokkal élesztgeti újra a parazsat, aztán folytatja az előadást, mintha mi sem történt volna. Váltott pipákkal, megállás nélkül. Úgy látszik, így is lehet védekezni a szórakozottság ellen.

R. F.

Diáksport-figyelő

Március első hetében az idén is megrendezik a férfi *KÉZILABDA EGYETEMI KUPÁ*-t. Az Újszegedi Sportcsarnokban lebonyolításra kerülő tornára — melyet 1975-ben indítottak útjára — a Szegedi Orvostudományi Egyetem, a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem, valamint a házigazda JATE csapata mellett, meghívást kapott a berlini Humboldt Egyetem, valamint a lódzi tudományegyetem csapata is.

*

Ebben az évben a Kossuth Lajos Tudományegyetem ad otthont a *Magyar Tudományegyetemek Felszabadulási Tömegsport Kupájá*-nak. Ezen a seregszemlén évek óta csak azok a diákok vehetnek részt, akik egyetlen sportágban sem rendelkeznek érvényes szakszövetségi igazolással. A rendező debreceniek dicséretre méltó buzgalommal február első hetében munkaülésre hívják a résztvevő küldöttségek képviselőit. Feltett szándékuk, hogy az áprilisi sporttalálkozón — mely a KISZ KB és az OM védnökségét élvezi — újra a nemes cél, a tömegsport, a játék öröme diadalmaskodik.

Asztalitenisz bajnokság

A JATE Szakszervezeti Bizottsága és Sportbizottsága által a JATE dolgozói számára meghirdetett 1977. évi női és férfi asztalitenisz csapat- és egyéni bajnokságra a korábbi évektől eltérően, örvendetesen nagyszámú jelentkező volt. A csapatversenyekre 3 női (Fizika, Újszeged, Biofizika) és 10 férfi csapat (Matematika I., Kibernetika, Fizika, Ált. Fiz-Kém., Matematika II., Bölcsész, Biofizika, Újszeged, Szerves Kémia, Földrajz), az egyéni versenyekre pedig 50 férfi és 14 nő jelentkezett.

A január 25. és 26-án megtartott döntőket megelőző selejtező mérkőzések az oktatási szünetben jó sportolási lehetőséget biztosítottak egyetemünk asztalitenisz iránt érdeklődő dolgozóinak.

Eredmények:

Női csapat: 1. Fizika: dr. Papp Györgyné, Varju Károlyné, Debreceni Anikó.

Női egyéni: 1. dr. Várkonyi Zoltánné (Biofizika), 2. dr. Papp Györgyné (Fizika), 3. Szeles Anna (Újszeged).

Férfi csapat: 1. Matematika I. Dr. Pintér Lajos, dr. Hatvani László, dr. Papp György.

Férfi egyéni: 1. Kemenes Zoltán (Növénytan), 2. dr. Seres László (Ált. Fiz-Kém.), 3. dr. Varga Tibor (Kibernetika).

SZEGEDI
Egyetem

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola MSZMP bizottságainak lapja.
Felelős szerkesztő: Dr. Szabó Magdolna
Szerkesztőség: 6720 Szeged Dugonics tér 12. Telefon: 12-119
Megjelenik: havonta kétszer.
Ára: 1 forint. Előfizetési díj egy évre 17 forint.
Terjesztik az intézmények KISZ- és szakszervezeti bizottságai.
Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat. Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10.
Postacím: 6740 Szeged
Telefon: 12-633. Telex: 82-282.
Felelős kiadó: Kovács László igazgató
Szegedi Nyomda 6720 Szeged Bajcsy-Zsilinszky u. 28.
1977. II. 24. — 595
Felelős vezető: Dobó József igazgató.